

Financijski zdravstveni pokazatelji za RH prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa – međunarodna usporedba

Ana Ivičević Uhernik, Tanja Mišić

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Uvod

Odjel za zdravstvenu ekonomiku pri Službi za javno zdravstvo Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo od 2012. godine prikuplja podatke o financijskim zdravstvenim pokazateljima prema metodologiji Sustava zdravstvenog računa (System of Health Accounts – SHA). Sustav zdravstvenih računa standardizirana je međunarodna metodologija koja omogućava usporedbu financijskih zdravstvenih pokazatelja između različitih zemalja. Pripremili su je Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), Statistički ured EU (Eurostat) i Svjetska zdravstvena organizacija (WHO).

Metodologija

Sustav zdravstvenih računa sastoji je od tri glavne klasifikacije funkcija i dionika u zdravstvu:

- Funkcije zdravstvene zaštite
- Pružatelji zdravstvene zaštite
- Sheme financiranja zdravstvene zaštite

Njihovim kombiniranjem u tablicama i unosom odgovarajućih podataka, omogućen je pregled strukture zdravstvene potrošnje, a dobiveni indikatori (apsolutni iznosi, iznosi po stanovniku u lokalnoj valuti ili eurima, udjeli u BDP-u ili ukupnoj zdravstvenoj potrošnji) usporedivi su između različitih država.

Rezultati

Različiti financijski zdravstveni indikatori za RH za 2013. godinu uspoređeni su s drugim državama članicama EU. Izvor indikatora je Baza podataka Eurostata (Eurostat Database) za koju su sve EU članice obvezne redovno dostavljati svoje službene statističke podatke.

Po iznosu zdr. potrošnje u EUR / stanovniku Hrvatska je na 15. mjestu od 17 EU i EFTA država za koje su raspoloživi financijski zdr. pokazatelji prema SHA metodologiji za 2013. godinu – manju potrošnju imale su Litva i Rumunjska (Tablica 1).

Tablica 1. Zdravstvena potrošnja (EUR/stanovniku) u 2013. godini

Država	EUR
Belgija	3.618,2
Češka	1.036,22
Njemačka	3.825,18
Estonija	849,02
Francuska	3.521,92
Hrvatska	745,44
Cipar	1.428,5
Litva	725,74
Mađarska	748,77
Nizozemska	4.252,04
Poljska	664,07
Portugal	1.480,61
Rumunjska	371,88
Švedska	4.992,39
Island	3.129,59
Norveška	6.911,55
Švicarska	7.086,86

Po udjelu zdr. potrošnje u BDP-u Hrvatska je na 11. mjestu od 17 EU i EFTA država za koje su raspoloživi financijski zdr. pokazatelji prema SHA metodologiji za 2013. godinu – manji udio imale su Češka, Cipar, Poljska, Litva, Estonija i Rumunjska (Tablica 2).

Tablica 2. Udio zdravstvene potrošnje u BDP-u u 2013. godini (%)

Država	%
Belgija	10,24
Češka	6,94
Njemačka	10,94
Estonija	5,88
Francuska	10,93
Hrvatska	7,28
Cipar	6,8
Litva	6,14
Mađarska	7,37
Nizozemska	10,98
Poljska	6,38
Portugal	9,14
Rumunjska	5,15
Švedska	11
Island	8,75
Norveška	8,93
Švicarska	11,11

U Tablicama 3. i 4. prikazani su izdaci u EUR / stanovniku, odnosno udjeli izdataka u zdravstvenoj potrošnji u 2013. godini za glavne funkcije zdravstvene zaštite prema SHA metodologiji.

Tablica 3. Izdaci za pojedine funkcije zdr. zaštite u 2013. godini (EUR/stanovniku)

Država	Liječenje	Rehabilitacija	Dugotrajna njega	Pomoćne usluge u zdravstvu	Lijekovi, med. proizvodi i pomagala za izvanbolničke pacijente	Preventiva	Zdravstvena administracija i osiguranje	Nespecif. zdr. usluge
Belgija	1.553,83	201,37	899,76	169,99	595,43	74,73	123,09	:
Češka	603,36	38,02	42,27	61,73	237,89	9,24	34,8	8,92
Njemačka	:	:	531,14	184,55	745,96	119,34	194,63	:
Estonija	471,82	16,05	43,67	89,48	185,46	24,53	18	0
Francuska	1.804,65	113,74	418,97	184,45	712,53	71,69	215,89	:
Hrvatska	338,4	22,4	15,87	66,21	258,19	17,86	21,26	5,25
Cipar	820,59	96,05	41,92	157,12	285,38	8,84	18,62	0
Litva	361,66	22,62	55,21	37,98	225,34	9,72	13,2	:
Mađarska	365,35	27,31	30,03	41,98	248,4	20,59	13,25	1,86
Nizozemska	2.034,29	182,89	1.092,1	78,38	510,56	135,2	172,05	46,56
Poljska	370,85	31,71	38,51	31,17	158,17	17,07	13,83	2,76
Portugal	918,26	59,25	31,35	119,32	293,63	25,46	31,67	1,67
Rumunjska	179,7	7,75	18,61	10,32	132,18	6,7	14,19	2,42
Švedska	:	:	1.271,19	195,54	624,64	155,31	64,61	33,86
Island	1.632,09	161,33	638,65	69,42	500,30	78,47	49,34	0,00
Norveška	3.267,40	130,22	2.000,12	532,95	745,02	195,21	40,63	:
Švicarska	3.860,48	205,07	1.381,03	241,1	944,46	154,31	300,42	:

Tablica 4. Udjeli izdataka za pojedine funkcije zdr. zaštite u zdravstvenoj potrošnji u 2013. godini (%)

Država	Liječenje	Rehabilitacija	Dugotrajna njega	Pomoćne usluge u zdravstvu	Lijekovi, med. proizvodi i pomagala za izvanbolničke pacijente	Preventiva	Zdravstvena administracija i osiguranje	Nespecif. zdr. usluge
Belgija	42,94	5,57	24,87	4,7	16,46	2,07	3,4	:
Češka	58,23	3,67	4,08	5,96	22,96	0,89	3,36	0,86
Njemačka	:	:	13,89	4,82	19,5	3,12	5,09	:
Estonija	55,57	1,89	5,14	10,54	21,84	2,89	2,12	0
Francuska	51,24	3,23	11,9	5,24	20,23	2,04	6,13	:
Hrvatska	45,4	3	2,13	8,88	34,64	2,4	2,85	0,7
Cipar	57,44	6,72	2,93	11	19,98	0,62	1,3	0
Litva	49,83	3,12	7,61	5,23	31,05	1,34	1,82	:
Mađarska	48,79	3,65	4,01	5,61	33,17	2,75	1,77	0,25
Nizozemska	47,84	4,3	25,68	1,84	12,01	3,18	4,05	1,1
Poljska	55,84	4,78	5,8	4,69	23,82	2,57	2,08	0,42
Portugal	62,02	4,00	2,12	8,06	19,83	1,72	2,14	0,11
Rumunjska	48,32	2,08	5	2,78	35,54	1,8	3,82	0,65
Švedska	:	:	25,46	3,92	12,51	3,11	1,29	0,68
Island	52,15	5,16	20,41	2,22	15,99	2,51	1,58	0,00
Norveška	47,27	1,88	28,94	7,71	10,78	2,82	0,59	:
Švicarska	54,47	2,89	19,49	3,4	13,33	2,18	4,24	:

U Tablicama 5. i 6. prikazani su izdaci u EUR / stanovniku, odnosno udjeli izdataka u zdravstvenoj potrošnji u 2013. godini za glavne kategorije pružatelja zdravstvene zaštite prema SHA metodologiji.

Tablica 5. Izdaci za pojedine pružatelje zdr. zaštite u 2013. godini (EUR/stanovniku)

Država	Bolnice	Ustanove za dugotrajnu njegu i smještaj	Pružatelji izvanbolničke zdr. zaštite	Pružatelji pomoćnih usluga	Maloprodaja i drugi dobavljači lijekova, med. proizvoda i pomagala	Pružatelji preventivne zaštite	Ustanove za zdr. administraciju i osiguranje	Ostale ustanove	Ustanove u inozemstvu	Nespec.
Belgija	1.172,31	531,4	1.148,45	95,6	471,96	45,28	139,6	13,61	:	:
Češka	465,71	15,15	232,45	46,16	212,17	1,74	36,24	7,23	1,69	17,69
Njemačka	1.129,46	342,18	1.190,26	48,73	736,16	23,86	213,53	121,17	19,86	:
Estonija	392,52	31,55	172,87	22,41	185,57	22,35	18	1,92	1,82	0
Francuska	1.366,86	235,12	805,65	109,12	712,53	46,44	215,89	30,31	:	:
Hrvatska	288,3	1,31	135,29	27,45	255,96	9,41	21,22	1,15	3,6	1,75
Cipar	651,8	15,78	381,38	106,99	211,68	5,5	18,62	0	36,77	0
Litva	245,87	10,14	164,02	19,25	226,31	3,24	13,2	40,73	2,99	:
Mađarska	272,52	4,99	153,61	25,68	248,4	3,12	13,25	25,33	1,86	0
Nizozemska	1.532,54	1.061,28	714,03	80	489,12	82,12	207,03	46,34	39,58	:
Poljska	232,51	9,67	169,52	32,43	158,04	13,93	22,03	22,69	3,26	:
Portugal	622,56	25,27	406,90	73,40	292,97	1,14	31,67	19,39	7,33	:
Rumunjska	145,48	7,29	38,79	10,4	132,18	5,51	14,19	15,43	1,96	0,64
Švedska	1.941,19	882,52	1.215,66	2,82	553,78	77,57	64,61	99,64	7,28	147,31
Island	1.221,86	480,72	754,81	69,42	500,30	22,37	49,34	0,95	29,83	0,00
Norveška	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Švicarska	2.564,55	1.209	1.922,34	220,23	639,78	154,31	300,42	37,27	38,95	:

Tablica 6. Udjeli izdataka za pojedine pružatelje zdr. zaštite u zdravstvenoj potrošnji u 2013. godini (%)

Država	Bolnice	Ustanove za dugotrajnu njegu i smještaj	Pružatelji izvanbolničke zdr. zaštite	Pružatelji pomoćnih usluga	Maloprodaja i drugi dobavljači lijekova, med. proizvoda i pomagala	Pružatelji preventivne zaštite	Ustanove za zdr. administraciju i osiguranje	Ostale ustanove	Ustanove u inozemstvu	Nespec.
Belgija	32,4	14,69	31,74	2,64	13,04	1,25	3,86	0,38	:	:
Češka	44,94	1,46	22,43	4,45	20,48	0,17	3,5	0,7	0,16	1,71
Njemačka	29,53	8,95	31,12	1,27	19,25	0,62	5,58	3,17	0,52	:
Estonija	46,23	3,72	20,36	2,64	21,86	2,63	2,12	0,23	0,21	0
Francuska	38,81	6,68	22,88	3,1	20,23	1,32	6,13	0,86	:	:
Hrvatska	38,68	0,18	18,15	3,68	34,34	1,26	2,85	0,15	0,48	0,23
Cipar	45,63	1,1	26,7	7,49	14,82	0,38	1,3	0	2,57	0
Litva	33,88	1,4	22,6	2,65	31,18	0,45	1,82	5,61	0,41	:
Mađarska	36,40	0,67	20,52	3,43	33,17	0,42	1,77	3,38	0,25	0
Nizozemska	36,04	24,96	16,79	1,88	11,5	1,93	4,87	1,09	0,93	:
Poljska	35,01	1,46	25,53	4,88	23,8	2,1	3,32	3,42	0,49	:
Portugal	42,05	1,71	27,48	4,96	19,79	0,08	2,14	1,31	0,49	:
Rumunjska	39,12	1,96	10,43	2,8	35,54	1,48	3,82	4,15	0,53	0,17
Švedska	38,88	17,68	24,35	0,06	11,09	1,55	1,29	2	0,15	2,95
Island	39,04	15,36	24,12	2,22	15,99	0,71	1,58	0,03	0,95	0,00
Norveška	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Švicarska	36,19	17,06	27,13	3,11	9,03	2,18	4,24	0,53	0,55	:

U Tablicama 7. i 8. prikazani su izdaci u EUR / stanovniku, odnosno udjeli izdataka u zdravstvenoj potrošnji u 2013. godini za pojedine sheme financiranja zdravstvene zaštite prema SHA metodologiji.

Tablica 7. Izdaci pojedinih shema financiranja zdr. zaštite u 2013. godini (EUR/stanovniku)

Država	Država (centralna, regionalna i lokalna razina)	Sheme obveznog financiranja zdr. zaštite	Sheme dobrovoljnog financiranja zdr. zaštite	Privatna potrošnja kućanstava putem izravnog plaćanja	Sheme financiranja iz inozemstva	Nespecif.
Belgija	414,19	2.401,12	156,95	645,95	:	:
Češka	61,86	807,53	12,18	154,66	:	:
Njemačka	254,27	2.960,81	94,77	515,33	:	:
Estonija	92,99	566,33	4,09	185,46	0,15	0
Francuska	141,51	2.631,79	512,2	236,42	:	:
Hrvatska	15,11	582,75	57,54	90,04	:	:
Cipar	655,45	9,49	84,06	670,81	8,69	0
Litva	63,9	416,9	6,45	238,19	0,31	:
Mađarska	65,99	417,88	54,3	210,61	0	0
Nizozemska	307,05	3.417,79	303,61	223,59	:	:
Poljska	63,74	405,2	37,53	156,43	1,17	0
Portugal	968,20	17,37	91,82	403,22	0,00	:
Rumunjska	50,85	243,4	2,26	75,36	:	:
Švedska	4.199,82	0	53,46	739,11	0	0
Island	1.643,20	883,10	46,33	556,96	0,00	0,00
Norveška	5.123,73	748,43	30,92	1.008,47	:	:
Švicarska	1.333,48	3.348,03	508,87	1.826,10	:	70,38

Tablica 8. Udjeli izdataka pojedinih shema financiranja zdr. zaštite u zdravstvenoj potrošnji u 2013. godini (%)

Država	Država (centralna, regionalna i lokalna razina)	Sheme obveznog financiranja zdr. zaštite	Sheme dobrovoljnog financiranja zdr. zaštite	Privatna potrošnja kućanstava putem izravnog plaćanja	Sheme financiranja iz inozemstva	Nespecif.
Belgija	11,45	66,36	4,34	17,85	:	:
Češka	5,97	77,93	1,18	14,92	:	:
Njemačka	6,65	77,4	2,48	13,47	:	:
Estonija	10,95	66,7	0,48	21,84	0,02	0
Francuska	4,02	74,73	14,54	6,71	:	:
Hrvatska	2,03	78,18	7,72	12,08	:	:
Cipar	45,88	0,66	5,88	46,96	0,61	0
Litva	8,8	57,45	0,89	32,82	0,04	:
Mađarska	8,81	55,81	7,25	28,13	0	0
Nizozemska	7,22	80,38	7,14	5,26	:	:
Poljska	9,6	61,02	5,65	23,56	0,18	0
Portugal	65,39	1,17	6,20	27,23	0,00	:
Rumunjska	13,67	65,45	0,61	20,26	:	:
Švedska	84,12	0	1,07	14,8	0	0
Island	52,51	28,22	1,48	17,80	0,00	0,00
Norveška	74,13	10,83	0,45	14,59	:	:
Švicarska	18,82	47,24	7,18	25,77	:	0,99

Zaključak

Financijski zdravstveni pokazatelji prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa omogućuju usporedbu s drugim EU državama i time daju informacije koje mogu biti korisne kako za ocjenu postojećeg stanja, tako i u planiranju promjena u strukturi zdravstvenih izdataka s ciljem unaprjeđenja zdravstvenog sustava.

Reference:

1. Eurostat database, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> (pristupljeno 15. siječnja 2016.)
2. Izvješće o financijskim zdravstvenim pokazateljima za Hrvatsku u 2013. godini prema metodologiji Sustava zdravstvenih računa, <http://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2016/01/Bilten-SHA-2013-tekst.pdf>